

гр. 10/11 ОПС

Тема: Роль адміністративного права у регулюванні відносин у сфері державного управління.

Адміністративне право є самостійною галуззю права, що характеризується високою мобільністю, комплексним характером, тернистим шляхом свого становлення.

Адміністративне право посідає своє особливе місце в системі права та відрізняється від інших галузей права предметом і методом правового регулювання.

Предметом адміністративного права є суспільні відносини, що формуються:

- у процесі державного управління економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною галузями, а також щодо реалізації повноважень органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та деякими іншими недержавними інституціями, делегованих їм повноважень органами виконавчої влади;
- у процесі діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання їм, а також юридичним особам різноманітних адміністративних (управлінських) послуг;
- у процесі внутрішньої організації та діяльності усіх державних органів, адміністрацій державних підприємств, установ та організацій, а також у зв'язку з державною службою або в органах місцевого самоврядування;
- реалізації юрисдикції адміністративних судів і поновлення порушених прав громадян та інших суб'єктів адміністративного права; .
- а також під час застосування заходів адміністративного примусу, включаючи адміністративну відповідальність, щодо фізичних і юридичних осіб.

Будь-яку галузь характеризує і своєрідний **метод правового регулювання** як сукупність способів, засобів, прийомів, що використовуються законодавцем для забезпечення регулюючої дії норм у галузі.

В адміністративному праві використовуються способи регулювання, що властиві імперативному та диспозитивному методам правового регулювання. Для адміністративного права характерні такі *методи правового регулювання*:

- **метод влади - підпорядкування** або метод прямого розпорядництва, коли одна сторона відносин є юридично владною, а інша - юридично підвладною (наприклад, відносини між патрульним поліції та учасниками дорожнього руху);
- **метод рекомендацій** - рекомендації одного суб'єкта відносин, які набувають правової сили за умови прийняття їх іншим;
- **метод узгодження** - він регулює відносини між суб'єктами, які не знаходяться у підпорядкуванні;
- **метод рівності** - означає, що суб'єкти, які знаходяться на одному рівні державного механізму, здійснюють у формі адміністративного договору спільні дії.

Тісні взаємозв'язки виконавчої влади та державного управління як різновиду соціального управління поєднує в одне ціле і таке явище, як адміністративне право, оскільки його

формування як самостійної галузі права традиційно пов'язується з державним управлінням. Адміністративне право виступає необхідним і важливим інструментом управління соціальними процесами в суспільстві. Межі адміністративно-правового регулювання пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, охоплюють суспільні відносини управлінського характеру, що складаються у цій сфері державної діяльності з керівництва економікою, соціальною сферою і культурою, адміністративною діяльністю. В деяких випадках адміністративно-правове регулювання поширюється на внутрішньоорганізаційну діяльність інших державних органів та зовнішньоорганізаційні відносини органів виконавчої влади з громадянами, недержавними формуваннями (громадськими організаціями, партіями).

При здійсненні виконавчої влади відбувається реальне втілення в життя законів та інших нормативних актів, за допомогою яких держава активно впливає на суспільні процеси. Адміністративне право органічно пов'язане з виконавчою владою як важливий інструмент її реалізації та галузь права, що створює правові засади її функціонування. Через відносини з органами державного управління (їх посадовими особами) громадяни мають можливість дійсно скористатися конституційними положеннями про пріоритетність їх прав і свобод.

Адміністративне право є галуззю публічного права, регулює управлінські відносини в галузі публічної влади, а саме ті з них, участь у яких беруть громадяни (їх об'єднання), органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Адміністративно-правові норми застосовуються при реалізації делегованих державою відповідним суб'єктам повноважень та у внутрішньоорганізаційній діяльності не тільки органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а й усіх державних органів, адміністрації державних підприємств, установ і організацій. Ефективність управлінської діяльності якраз і створює необхідні умови для належної реалізації та захисту прав і свобод громадян, забезпечує виконання покладених на них обов'язків.

Адміністративне право розглядається як сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері державного управління. Його основу становить адміністративне законодавство, що є складовою частиною (елементом) всього законодавства України. Під адміністративним законодавством розуміється система правових актів, правових приписів, у яких знаходять свій зовнішній вияв адміністративно-правові норми. Воно охоплює не всі нормативно-правові акти, а лише ті, що стосуються управлінської діяльності (виконавчої та розпорядчої).

Зараз у системі адміністративно-правового регулювання основне місце належить:

- охороні та забезпеченню прав і свобод громадян;
- розробленню та реалізації загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального та культурного розвитку;
- управлінню об'єктами державної власності відповідно до закону;
- вдосконаленню форм і методів державного управління;
- розв'язанню організаційних проблем державного будівництва (координація та спрямування роботи органів виконавчої влади, забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, митної справи тощо);
- вдосконаленню заходів заохочення та застосування відповідальності в державному управлінні (в тому числі державних службовців);
- встановленню і ефективному втіленню в життя правових та організаційних засад господарювання (забезпечення рівних умов розвитку всіх форм власності, стимулювання

підприємництва, захист прав власника, охорона прав споживачів, недопущення недобросовісної конкуренції та ін.);

- регулюванню функціонування в межах закону об'єктів недержавної власності;

-здійсненню заходів щодо зміцнення законності і порядку, забезпечення судового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина.

Отже, згідно з наведеним виконавча влада в механізмі поділу влади представлена органами виконавчої влади. Державне управління здійснюється в рамках цієї системи та іншими державними органами, не названими в Конституції України виконавчими, і виявляється у діяльності різних ланок державного апарату. Основне його призначення - виконавча і розпорядча діяльність у межах, передбачених адміністративним правом, приписами (нормами), що складають адміністративне законодавство.

Опрацювати матеріал або стор.232 – 239 навчального посібника «Основи правознавства» , Київ. 2004 р. під редакцією П.І.Гнатенка.

<https://drive.google.com/file/d/1LcGynDi3wIVpoAIEMMhhEfcWzPbcEQI9/view>

Дом.завдання:

1. Зробити опорний конспект.